



NYE FELTSKEMAER MED KVÆLSTOFFØLSOMME ARTER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Skemaerne er udviklet for at sikre en smidigere og mere ensartet sagsbehandling ved husdyrsager.

- [Nye artslister](#)
- [Indikatorarterne udgår som kategori](#)
- [Kvælstoffølsomme arter](#)
- [Registreringsskema ændres til feltskema og anvendelsen præciseres](#)

Du kan finde de nye skemaer samt den opdaterede tekniske anvisning (TA) [her](#).

Du kan læse om hele projektet om kortlægning af ammoniakfølsom natur på Miljøstyrelsens hjemmeside [her](#).

Arbejdet har givet os nogle opdaterede feltlister og kommunerne har fået finansiering til registrering af naturdata på en delmængde af de § 3-beskyttede arealer omfattet af kategori 3 nær større staldanlæg.

Dialogen omkring arbejdet har også givet en bedre klarhed for, hvad feltskemaerne kan/ikke kan bidrage med i den konkrete vurdering. Vi gengiver nogle hovedpointer her.

Vi finder ikke at arbejdet reelt har bidraget med epokegørende ny viden, der kan *"understøtte etableringen af et ensartet grundlag for vurdering af udvidelser af husdyrbrug og fremme en hurtigere og mere målrettet sagsbehandling i kommunerne."*

NYE ARTSLISTER

De nye artslister, som fremgår på de vedhæftede feltskemaer, er nu baseret på alle

registreringer fra kommunernes besigtigelser (mere end 500.000 registreringer) og statens kortlægninger af habitatområder (mere end 15.000 registreringer) med samlet mere end 2,5 mio. artsregistreringer i alt. Deraf er udtrukket de ca. 180 hyppigst fundne arter for naturtypen.

Altså bygger listerne på de registreringer, der er foretaget. Der er ikke foretaget nogen særlig udvælgelse eller kalibrering i forhold til arter som f.eks. *karakteristiske arter* (habitatdirektivet) eller "*mere karakteristiske arter*" (registreringsvejledningen), der kan bekræfte naturtypernes tilstedeværelse.

Vurderingen af om et areal er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal som hidtil ske efter en samlet vurdering af de anførte kriterier i lovbemærkningerne, som er gengivet i registreringsvejledningen.

INDIKATORARTERNE UDGÅR SOM KATEGORI

Indikatorarterne er typisk forekommende arter for hver naturtype, som med høj sandsynlighed forekommer på arealer med høj biologisk værdi (god eller høj naturtilstand). Analyser ved DCE Aarhus Universitet har dog vist, at der statistisk ikke er forskel på at anvende to-stjernearter/stjernearter eller indikatorarter til at vurdere naturtilstanden. Dvs. at forekomsten af to-stjernearter/stjernearter i lige så høj grad kan anvendes til at indikere, at et areal har høj naturværdi. Indikatorarterne er af denne grund vurderet som værende overflødige og disse indgår derfor ikke længere i TA'en.

Det er dog ikke, som hidtil for indikatorarterne, angivet på feltskemaerne, hvor mange to-stjernearter/stjernearter, der skal forekomme for at give en statistisk høj sandsynlighed for en god eller høj-naturtilstand.

KVÆLSTOFFØLSOMME ARTER

Fra Miljøstyrelsen oplyser at kvælstoffølsomme arter, markeret med et "N", er de stjerne- og tostjernearter, hvor dokumentationsfelternes gennemsnitlige Ellenberg N-værdi (klit, hede, overdrev) eller Ellenberg N/R-værdi (strandeng, fersk eng, mose) tilhører de laveste 30 %.

Der gives dog ingen anvisninger til, hvordan denne viden kan anvendes i praksis. Det er således ikke angivet, hvor mange, eller hvor stor, en relativ andel af "N"-arterne, der skal forekomme i en ny dokumentationscirkel før man sandsynligt havner den samme fraktil. Heller ikke hvilke intervaller af Ellenberg N- og Ellenberg N/R-værdier de 30 % af dokumentationscirklerne ligger indenfor?

Dette giver naturligvis nogle bekymringer for om der vil ske et utilsigtet ensidigt fokus på "N"-noterede arter.

Miljøstyrelsen har forklaret, "*at TA'en udelukkende beskriver en feltmetode til indsamling af data, der blandt mange formål kan bidrage som datagrundlag for at vurdere ammoniakfølsomheden. TA'en har ikke til formål at nærmere præcisere de vurderingskriterier, der følger af husdyrbrugsloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen samt dertil hørende*

vejledning.”

De i TA'en identificerede kvælstoffølsomme arter kan ikke anvendes til at fastsætte specifikke tålegrænser, da der ikke er empirisk viden om effekten af konkrete niveauer af ammoniakdeposition ift. de enkelte identificerede arter, men det blot vides at disse arter er særligt kvælstoffølsomme. De empirisk baserede tålegrænser skal dække bredt ift. effekter på naturen og er fastsat baseret på internationalt anerkendte feltstudier, forsøg samt modelberegninger med forskellige depositions niveauer, der ikke kun inddrager effekter på karakteristiske arter, men også naturtypernes struktur og funktion.

Miljøstyrelsen bekræfter også, at TA'ens metode til at identificere ammoniakfølsomme arter således ikke har sammenhæng til metoderne udarbejdet i udgivelserne [Opdatering af empirisk baserede tålegrænser](#) og [Mulig metode til beregning af arealspecifikke tålegrænser for kategori 3 natur](#).

De identificerede kvælstoffølsomme arter kan altså ikke anvendes til at fastsætte specifikke tålegrænser.

Det er så vidt vides allerede i et vist omfang praksis at anvende arternes Ellenberg-værdier og -følsomhed til vurderinger af naturarealers følsomhed og kvaliteter. Det er derfor vanskeligt at se, hvor meget nyt de nye skemaer bringer i forhold til aftaleteksten i Fødevarer- og landbrugspakken eller naturpakken som beskrevet på [Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

Vurderingen af om der skal stilles vilkår til et husdyrbrug skal fortsat ske under behørig inddragelse af samtlige vurderingskriterier, som beskrevet husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den tilhørende vejledning.

REGISTRERINGSSKEMA ÆNDRES TIL FELTSKEMA OG ANVENDELSEN PRÆCISERES

Der har været eksempler på afgørelser i natur- og miljøklagenævnet, der har givet anledning til bekymringer for forståelsen af skemaernes udsagnskraft i forhold til nye registreringer af arealer, hvor det skal afgøres om der er indtrådt en beskyttet tilstand.

Med udgangspunkt i disse sager og på vores anmodning har styrelsen indvilliget i at ændre ordet ”registreringsskema” til ”feltskema”. Miljøstyrelsen har endvidere gjort opmærksom på, at det i udkast til § 3-administrationsvejledningen, der pt. er i høring, er blevet yderligere præciseret at tilstandsvurderingssystemet og dets kategorisering af arter, ikke er direkte udviklet til at afgøre, hvornår et område er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Det fremhæves endvidere: ”Vurderingen af om et areal er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 skal, som hidtil, ske efter en samlet vurdering af de anførte kriterier i lovbemærkningerne for hver af de beskyttede naturtyper”.